بەناوی خودای بەخشندەو میهرەبان

بەناوی گەلەوە
پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق
ژمارەی هەمواری پەیڕەو: ١
مێژووی هەمواری پەیڕەو: ٢٠١٩/٩/٢٩

پشت بە حوکمەکانی بڕگەی (٨)ی ماددەی (٥٦) لەیاسای هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق ژمارە (١)ی ساڵی ١٩٩٢ی هەموارکراو و، ماددەی (١٢٥) لە پەیرەوی ناوخۆی پەرلەمانی کوردستان، پەرلەمانی کوردستان لە دانیشتنی ئاسایی ژمارە (٣)ی ڕۆژی ٢٠١٩/٩/٢٩ هەمواری یەکەمی پەیڕەوی ناوخۆی پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق پەسەند کرد:-

هەمواری یەکەمی
پەیڕەوی ناوخۆی پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق

ماددەی (١):-
یەکەم: پێناسەی (**پرۆژە یاسا و بڕیار**) لە ماددەی (١) هەمواردەکرێت و بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە:
پڕۆژە یاسا و بڕیار: ئەو پڕۆژە یاسا و بڕیارانەیە کەلەلایەن سەرۆکی هەرێم، یان ئەو پڕۆژە یاسایانەی کە لە لایەن ئەنجومەنی وەزیران، دەسەڵاتی دادوەری لە بواری تایبەتمەندی خۆیان، دەستە سەربەخۆکان و هەر دامەزراوەیەك کە دەسەڵاتی ئاڕاستە کردنی پڕۆژەی هەیە بەپێی یاسا کارپێکراوەکان، ئاڕاستەی پەرلەمان دەکرێن.
دووەم: پێناسانەی ئەم زاراوانەی خوارەوە بۆ ماددەی (١)ی پەیڕەوی ناوخۆی زیاد دەکرێن بەم شێوەیەی خوارەوە:
پێشنیازی یاسا و بڕیار: ئەو پێشنیازی یاسا و بڕیارانەن کە لانیکەم لەلایەن (١٠) دە ئەندامی پەرلەمان، پێشکەش دەکرێن.
زۆرینەی ڕەها: نیوە کۆ یەکی(٥٠ ٪ + ١)ی ژمارەی ئەندامانی پەرلەمان.
زۆرینەی سادە: نیوە کۆ یەکی(٥٠ ٪ +١)ی ژمارەی ئەندامانی ئامادەبوو.
زۆرینەی تایبەت: هەموو ئەو زۆرینانە دەگرێتەوە کە ڕێژەی تایبەتیان بۆ دیاری کراوە.
ماددەی (٢):- ماددەی (١٠)ی پەیڕەوی ناوخۆ هەموار دەکرێت و بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە :
یەکەم: دەستەی سەرۆکایەتی پێکدێت لە سەرۆك و جێگری سەرۆك و سکرتێری پەرلەمان، لانیکەم یەکێك لە سێ ئەندامی دەستە ی سەرۆکایەتی ئافرەت دەبێت.
دووەم: لە هەر ماددە و بڕگەیەکی ئەم پەیڕەوە دەستەواژەی (جێگری دووەم) هاتبێت دەگۆڕدرێت بۆ (سکرتێری پەرلەمان).

ماددەی (٣):- وشەی (سەرۆکایەتی)، بۆ وشەی (دەستە)، لە هەر ماددە و بڕگەیەکی ئەم پەیڕەوە دا هاتبێت زیاد دەکرێت.

ماددەی (٤):- بڕگەی (حەوتەم) لە ماددەی (٢٤)ی پەیڕەوی ناوخۆ دەبێتە بڕگەی (یەکەم) ی ماددەکە و ڕیزبەندی بڕگەکانی تر وەك خۆی بەدوایدا دێن.

ماددەی (٥):-

یەکەم: خاڵی (٢) لەبرگەی (دووەم)ی ماددەی (٢٥)ی پەیڕەوی ناوخۆ هەمواردەکرێت بەم شێوەیەی خوارەوە:

٢- دەبێت سەرۆك لە نزیکترین دانیشتنی پەرلەماندا، داواکارییەکە بخاتە بەرنامەی کارەوە، بۆ ئەوەی لە هەموو بارێکدا لە ماوەی (٣٠) ڕۆژ لە ڕێکەوتی پێشکەش کردنی، دەست لەکارکێشانەوەکە بەدەنگی زۆرینەی ئامادەبووان یەکلابکرێتەوە.

دووەم: لە هەر ماددە و بڕگەیەکی ئەم پەیڕەوە، وشەی (بەروار) هاتبێت دەگۆردرێت بۆ (ڕێکەوت) .

ماددەی (٦):- ماددەی (٢٩)ی پەیڕەوی ناوخۆ هەموار دەکرێت و لیژنە هەمیشەییەکان بەم شێوەیەی خوارەوە پێکدەهێنرێت:

ماددەی (٢٩):-

یەکەم: لیژنەی کاروباری یاسایی.

دووەم: لیژنەی دارایی وکاروباری ئابووری.

سێیەم: لیژنەی کاروباری پێشمەرگە

چوارەم: لیژنەی ناوخۆ و ئاسایش و ئەنجومەنە خۆجێیەکان .

پێنجەم: لیژنەی کشتوکاڵ و ئاودێری .

شەشەم: لیژنەی پەروەردە و خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی.

حەوتەم: لیژنەی کاروباری تەندروستی و ژینگە و مافی بەکاربەر.

هەشتەم: لیژنەی کاروباری شەهیدان و جینۆساید و زیندانیانی سیاسی.

نۆیەم: لیژنەی پەیوەندییەکان و ڕەوەندی کوردستانی .

دەیەم: لیژنەی ناوچە کوردستانییەکانی دەرەوەی هەرێم.

یازدەم: لیژنەی وزە و سامانە سروشتییەکان و پیشەسازی و بازرگانی.

دوازدەم: لیژنەی شارەوانی گواستنەوە و گەیاندن و گەشتوگوزار

سێزدەم: لیژنەی ئاوەدانکردنەوە و وەبەرهێنان.

چواردەم: لیژنەی رۆشنبیری و کۆمەڵگەی مەدەنی و وەرزش و لاوان.

پازدەم: لیژنەی دەسپاکی.

شازدەم: لیژنەی کاروباری پەرلەمان و سکاڵا.

حەڤدەم: لیژنەی ئەوقاف و کاروباری ئایینی.

هەژدەم: لیژنەی کاروباری کۆمەڵایەتی و داکۆکی لە مافی مرۆڤ.

نۆزدەم:لیژنەی داکۆکیکردن لە مافی ئافرەت

ماددەی(٧):- برگەی (دووەم)ی ماددەی (٤٢) هەموار دەکرێت و ڕێزبەندی بڕگەکانیشی بەم شێوەیە دەبێت:

ماددەی (٤٢):-

یەکەم:لیژنەکان دەتوانن داوا لە سەرۆك بکەن، بۆ بەشداری کردنی وەزیری پەیوەندیدار بۆ ئامادەبوون لە کۆبوونەوەی لیژنە و پێشکەشکردنی ڕونکردنەوەی پێویست، لەسەر ئەو بابەتەی دەخرێتەڕوو، بەشێویەك ماوەی (٣) سێ ڕۆژ لەڕێکەوتی ئاراستەکردنی بانگهێشتنامەکە، تێپەرنەکات.

دووەم: لیژنەکان دەتوانن، بۆ بەشداریی ئەوانەی کە پلەیان، لەخوار وەزیرەوەیە لە کۆبوونەوەی لیژنەدا، داوا ئاراستەی سکرتێری پەرلەمان بکەن.

سێیەم: لیژنەکان دەتوانن لەڕێی جێگری سەرۆکی پەرلەمانەوە، داوا لە فەرمانگە فەرمی و ڕێکخراوەکانی کۆمەڵگەی مەدەنی بکەن، کە زانیاریی پێویستیان پێشکەش بکات، یان لە کۆبوونەوەی لیژنەدا ئامادەبن.

چوارەم: ئەگەر ئەو لایەنانەی لە بڕگەکانی سەرەوەدا باسکراون، خۆیانگرت لە پێدانی زانیاری یان ئامادەنەبوون لە کۆبوونەوە، ئەوا ئەو کاتە لە ڕێی سەرۆکەوە، سەرۆك وەزیرانی لێ ئاگاداردەکرێتەوە و لەحاڵەتی وەڵام نەدانەوەی داواکاریەکەی لەماوەی (٧) حەوت ڕۆژدا، بابەتەکە دەخرێتە بەردەمی پەرلەمان، بۆ ئەوەی تێڕوانینی بۆ بکات.

پێنجەم: وەزیری پەیوەندیدار، لەکاتێکدا کە بۆی دیاری دەکرێت، لەسەر داوای خۆی و بە ڕەزامەندی سەرۆك یان لەسەر داوای لیژنە لە کۆبوونەوەی لیژنەکان ئامادە دەبێت، کاتێك گفتوگۆی بابەتێك دەکرێت کە پەیوەندیدارە بە وەزارەتەکەی، و دەتوانێت ستافی وەزارەتەکەی لەگەڵ خۆی بهێنێت بۆ کۆبوونەوە، هەروەها تێڕوانینەکانیشیان لەسەر بڕیاری لیژنە لە ڕاپۆرت جێگیر دەکرێن بەبێ ئەوەی مافی دەنگدانیان هەبێت .

ماددەی (٨):- خاڵی (٢) لە بڕگەی (سێیەمی) ماددەی (٤٤) لە پەیڕەوی ناوخۆ هەموار دەکرێت بەم شێوەیەی خوارەوە :

٢- ئەگەر کەس و لایەنی بانگکراو بێ پاساو لەکاتی دیاریکراودا ئامادەنەبوو، ئەوا لیژنە دەتوانێت لە ڕێی دەستەی سەرۆکایەتیەوە، دەسەڵاتی جێبەجێکردن ئاگاداربکاتەوە، بە مەبەستی ئامادەکردنی داوالێکراو بەگوێرەی یاسا بەرکارەکان.

ماددەی (٩):- ماددەی (٧٨)ی پەیڕەوی ناوخۆ هەموار دەکرێت، بەم شێوەیەی خوارەوە:

ماددەی (٧٨): پرۆسەی یاسا دانان، بریتیە لە گفتوگۆ و پەسەندکردنی:

یەکەم: ئەو پڕۆژە یاسا و بڕیارانەی تایبەتن بە سەرۆکایەتی هەرێم،و لە بواری تایبەتمەندی خۆیان، پێشکەش دەکرێن.

دووەم: ئەو پڕۆژە یاسایانەی کە لەلایەن ئەنجوومەنی وەزیرانەوە، پێشکەش دەکرێن.

سێیەم: ئەو پـڕۆژە یاسـایانەی کە لەلایەن دەسـەڵاتی دادوەریـیەوە، لەو بابەتـانەی پەیوەندیـدارن بەخۆیان ، پێشکەش دەکرێن.

چوارەم: ئەو پڕۆژە یاسا و بڕیارانەی لەلایەن دەستە سەربەخۆکان و هەر دامەزراوەیەك کە بەپێی یاسا کارپێکراوەکان مافی هەیە، پێشکەش دەکرێن.

پێنجەم: ئەو پێشنیازی یاسا، یان بڕیارانەی، کە لانیکەم لەلایەن (١٠) دە ئەندامەوە پێشکەش دەکرێن.

ماددەی (١٠):-

ماددەی (٧٩) پەیڕەوی ناوخۆ هەمواردەکرێتەوە و بەم شێوەیەی خوارەوە:

یەکەم: پێشنیازی یاسا و بڕیار، پێویستە مەرجە ڕەواڵەتی و بابەتییەکانی پێشنیازە یاسا و بڕیار لەخۆ بگرێت .

دووەم: لە مـاوەی (١٤) ڕۆژ لە بەرواری پێشـکەش کـردنیەوە، لەلایەن لیـژنەی کاروبـاری یاسـایی بەهەماهەنگی لەگەڵ دەستەی سەرۆکایەتی، بڕیـار دەدرێـت خوێنـدنەوەی یەکەمـی بـۆ بکرێـت، لەسەر بنەمای گونجاندنی لەگەڵ ئەم پێوەرانەی خوارەوە -:

١- هەبوونی بـابەتێکی گشـتی ، یـان بۆشـایی یەکـی یاسـایی، یـان بـوونی کەموکـوڕی لە دەقەکـانی یاسایەك یان بڕیارێك ، کە پێویست بێت یاسایەك یان بڕیارێکی بۆ دەربچێت.

٢- ئەگەر بووە مایەی لێکەوتەی دارایی لەسەر حکوومەت، پێش خوێندنەوەی یەکەم، ئاراستەیان دەکرێت بۆ وەرگرتنی ڕەزامەندی سەبارەت بەو لێکەوتە داراییەی کە لە ئەنجامی دەرچوواندنی یاساکە دەکەوێتە ئەستۆیان .

ماددەی (١١):-

بڕگەیەك بە ڕیزبەندی (چوارەم) بۆ ماددەی (٩١)ی پەیڕەوی ناوخۆ زیاد دەکرێت بەم شێوەیەی خوارەوە:

چـوارەم: جـگە لەو پێشـنیازانەی کە بە گـوێرەی بـڕگەی (دووەم)ی ئەم مـاددەیە بـۆ دەنگـدان ئامـادە دەکـرێن، لیـژنەی یاسـایی بە هەمـاهەنگی لەگەڵ لیـژنەی تایبەتمەنـد دەتـوانن لە کۆبەنـدی ئەو بژاردانەی کەلەلایەن پەرلەمانتارانەوە دەخرێنەڕوو، بژاردەی تر بۆ خستنە دەنگدان ئامادە بکەن

ماددەی (١٢):-

بڕگەی (دووەم) لە ماددەی (١١٠)ی پەیڕەوی ناوخۆ هەڵدەوەشێتەوە .

د.ڕێواز فـایـق حسێن
سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان ـ عیراق

هۆکارە پێویستەکان

لە پێنـاو باشـتر بەڕێوەچـوونی کـاری پەرلەمـانی و فەراهەمکردنـی هـاوڕێکی پەیـڕەو لەگەڵ یاسـا کارپێکراوەکان، ئەم هەموارە پەسەندکرا.